

УДК [342.951:3.073.53-047.64](477)

ЦИБУЛЬНИК Н.Ю.

КОНТРОЛЬНІ ФУНКЦІЇ УПОВНОВАЖЕНИХ СУБ'ЄКТІВ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

У статті встановлено коло суб'єктів, які реалізують контрольні функції у процесі здійснення різноманітних заходів, передбачених політикою держави у сфері публічних закупівель, а також окреслені напрями здійснення ними контрольної діяльності зовнішньо- та внутрішньоорганізаційного характеру, що дозволило з'ясувати сутність контрольних функцій уповноважених суб'єктів щодо реалізації державної політики у сфері публічних закупівель.

Ключові слова: контрольні функції, державна політика у сфері публічних закупівель, публічні закупівлі, контроль, функції.

В статье установлен круг субъектов, которые реализуют контрольные функции в процессе осуществления различных мер, предусмотренных политикой государства в сфере публичных закупок, а также очерчены направления осуществления ими контрольной деятельности внешне- и внутреннеорганизационного характера, что позволило определить суть контрольных функций уполномоченных субъектов относительно реализации государственной политики в сфере публичных закупок.

Ключевые слова: контрольные функции, государственная политика в сфере публичных закупок, публичные закупки, контроль, функции.

The article establishes the circle of entities that exercise control functions in the process of implementing various measures provided for by the state policy in the field of public procurement, and outlines directions for their implementation of control activities of external and internal organizational nature, which allowed to clarify the essence of control functions authorized entities for the implementation of public policy in the field of public procurement.

Key words: control functions, state policy in the field of public procurement, public procurement, control, functions.

Постановка завдання. Публічні закупівлі як невід'ємна складова частина ринкової економіки, завдяки діяльності якої держава забезпечує потреби своїх громадян на основі раціонального використання державних коштів, в усі часи була важливим державним напрямом, який згодом, з огляду на розбудову демократичного суспільства, соціальні, економічні та політичні зміни в Україні й обрання європейського вектору розвитку, почав потребувати кардинального оновлення – реформування даного сектору. Було встановлено, що через корупційні діяння та недостатній рівень конкуренції держава втрачає не менше 50 млрд грн на рік. Цей та інші факти обумовили необхідність реформування усієї процедури публічних закупівель з метою забезпечення прозорості процедури державних закупівель, простоти доступу для бізнесу, доступності для аналізу та контролю громадськістю зазначеної діяльності, оперативності та ефективності оскарження, професійності закупівельників [1]. Були передбачені масштабні заходи, що продовжують здійснюватися в рамках реформи та визначають напрямок державної політики у сфері публічних закупівель. Їх виконання забезпечить приведення процедури публічних закупівель в Україні у відповідність до європейських норм і стандартів.

Важливість проведення грамотної та якісної державної політики у сфері публічних закупівель вимагає здійснення контролю заходів, що проводяться в рамках оновлення зазначеного сектору, а, отже, передбачає наявність суб'єктів, які провадять такі заходи та здійснюють контрольну діяльність. Оскільки система таких суб'єктів була розширена, їх діяльність потребує нового осмислення та дослідження.

Контроль як важлива діяльність, складова частина процесу управління розглядалась вченими у площині різних наук: економіки (С.М. Зубчик, І.В. Лещух, М.І. Мельник), державного управління (С.О. Кохан, Д.В. Сухінін, О.І. Сушинський) та юриспруденції (В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, С.А. Косінов, А.О. Ткаченко, С.В. Циц). Більшість науковців розглядала контроль саме як функції того чи іншого суб'єкта, частіше – органу державної влади (П.П. Латковський, О.О. Майданник, Т.В. Наливайко); водночас, контрольні функції суб'єктів щодо реалізації державної політики у сфері публічних закупівель не знайшли висвітлення в наукових працях, що і обумовило актуальність теми нашого дослідження.

Мета статті полягає у дослідженні контрольних функцій суб'єктів щодо реалізації державної політики у сфері публічних закупівель, для чого необхідно: 1) визначити сутність контрольної діяльності; 2) з'ясувати юридичну природу поняття «функція»; 3) визначити перелік суб'єктів, які реалізують державну політику у сфері публічних закупівель; 4) надати характеристику окремим напрямкам діяльності суб'єктів щодо здійснення державної політики у сфері публічних закупівель.

Результати дослідження. Контроль є певним видом діяльності, пов'язаним із проведенням процедури перевірки, втім в Академічному тлумачному словнику української мови можна знайти ще одне значення контролю – це «установа або організація, що здійснює нагляд за ким-, чим-небудь або перевіряє його» [2, с. 271]. Таке тлумачення вбачається виправданим, адже контроль найчастіше пов'язують із процесом управління або керівництва, який не може протікати відсторонено, самостійно щодо суб'єктів, які безпосередньо його здійснюють. Тому не дивно, що поняття контролю досліджується та використовується різними науками, насамперед економікою, державним управлінням та юриспруденцією.

С.М. Зубчик у своєму монографічному дослідженні комплексно підійшла до вивчення контролю, зробивши такі висновки: системний підхід до визначення контролю дозволяє виокремити його елементи; процесуальний – «розглянути контроль як послідовність дій, спрямованих на досягнення цілей та завдань контролю»; прикладний підхід визначає саму сутність контролю як «перевірку та / або спостереження функціонування відповідного об'єкта контролю» [3, с. 39]. Функціональний підхід, на думку автора, «є основою визначення контролю в діяльності підприємств через визначення тих функцій, що реалізуються ним; сам він розглядається як функція управління» [3, с. 39]. Таким чином, саме за використання функціонального підходу, який є більш характерним для юриспруденції, контроль визначається як функція (у контексті управління).

М.І. Мельник та І.В. Лещух використовують схожі підходи у дослідженні контролю та зазначають, що його можна розглядати як: «функцію, метод або форму виконавчо-розпорядчої (управлінської) діяльності органів управління, їхніх керівників; сукупність прийомів і способів (або форм і методів), які використовуються органами управління; як завершальну стадію управлінського процесу; як форму зворотного зв'язку, за допомогою якого керуюча система отримує необхідну інформацію про дійсний стан керованого об'єкта і виконання управлінських рішень; як систему спостереження і перевірки процесу функціонування керованого об'єкта з метою виявлення відхилень від заданих параметрів» [4, с. 20–21]. Тобто, в економіці контроль пов'язують із перевіркою об'єктів або проведення контрольних процедур у межах предмета відання керуючими суб'єктами в процесі здійснення останніми управління, щоправда, предмет контролю має свою специфіку та стосується, переважно, фінансових операцій під час здійснення господарської діяльності.

С.О. Кохан зазначає, що в науці державного управління контроль розглядають у двох значеннях: 1) широкому – як специфічні суспільні відносини взаємодії суб'єкта і об'єкта контролю з погляду дотримання певних норм; 2) вузькому – як контроль у сфері державної служби, тобто як функцію державного органу [5, с. 164]. Проте частина вчених уніфіковано підходить до визначення зазначеного поняття, так, Д.В. Сухінін під контролем пропонує розуміти «найважливішу складову частину будь-якої системи управління, що гарантує та забезпечує якісне та ефективне здійснення управлінської (і не тільки) діяльності» [6, с. 283], і носить обов'язковий характер, на відміну від моніторингу. О.І. Сушинський визначає контроль як функцію, яку «здійснює та чи інша інституція з метою відновлення, встановлення, констатування та спрямування суспільних процесів» [7, с. 30].

Контроль також є темою праць вчених-юристів, зокрема, у теорії держави та права контроль (за Т.В. Наливайко) пов'язують зі «свідомою діяльністю соціального суб'єкта, якій притаманні пізнавальні, оцінювальні, регулятивні ознаки» [8, с. 10]. С.А. Косінов виокремлює три підходи до природи контрольної діяльності: «а) контроль як органічна функція управління; б) контроль як набір засобів регулювання поведінки окремої особи або організації в цілому; в) контроль як обмежувальна функція системи, що виконує завдання зворотного зв'язку, забезпечує нагляд за станом системи в цілому» [9, с. 11].

Більш предметно до розуміння контролю підходять вчені-адміністративісти, наприклад, В.Б. Авер'янов вважає, що сутність контролю полягає в «установленні результатів діяльності певних

суб'єктів, допущених відхилень від прийнятих вимог, принципів організації, виявленні причин цих відхилень, а також у визначенні шляхів подолання перешкод для ефективного функціонування всієї системи» [10, с. 351]. Ю.П. Битяк і В.М. Гарашук розглядають контроль як самостійну функцію управління, «яка не поглинається іншими і не є допоміжною, а пронизує усі інші, активно впливає на них, корегує і навіть формує нові функції та напрямки управлінської діяльності» [11, с. 426].

Таким чином, не тільки в юридичних науках контроль прийнято розглядати як функцію, характерну для суб'єктів, що здійснюють діяльність, пов'язану з управлінням, реалізацією різноманітних державних і недержавних заходів, у т. ч. в процесі реалізації державної політики у різних сферах, але у кожній науці предмет контролю (те, на чому він зосереджений), дещо відрізняється: в економіці це – фінансова діяльність; у державному управлінні – сам процес управління; у праві – контроль за дотриманням законодавства; водночас більшість науковців погоджуються, що контроль є функцією.

Сутність поняття «функція» розкривається у:

1) тлумачному словнику – «завдання, обов'язки, пов'язані з діяльністю, посадою людини» [12, с. 505];

2) енциклопедичному словнику – «діяльність, обов'язок, робота; зовнішній прояв властивостей якого-небудь об'єкта; роль, яку виконує певний об'єкт або процес щодо цілого» [13, с. 1430];

3) соціологічному словнику – «стійкий спосіб активної взаємодії речей, за якого зміна одних об'єктів спричиняє зміну інших; роль, що виконується певним елементом соціальної системи для здійснення цілей та інтересів соціальних груп і класів; залежність між різними соціальними процесами, яка виражається у функціональній залежності процесів, що змінюються; стандартизована соціальна дія, що регулюється певними нормами і контролюється соціальними інститутами» [14, с. 397];

4) філософському словнику – «діяльність, роль об'єкта в межах певної системи, до якої він належить; вид зв'язку між об'єктами, коли зміни в одному з них зумовлюють зміни і в іншому, причому другий об'єкт також називається функцією першого» [15, с. 783].

Певну змістовну трансформацію переживає поняття «функція» в юридичній науці, де воно розглядається як основний напрям діяльності тих чи інших органів або інших юридичних осіб у межах, визначених законодавством [16, с. 56; 17, с. 99; 18, с. 194]. Отже, контрольні функції не відображають конкретно права, обов'язки чи повноваження певного суб'єкта, його цілі або завдання, а об'єднують все зазначене, уособлюючи напрями здійснення контрольної діяльності.

Модернізована державна політика у сфері публічних закупівель передбачає кардинальне оновлення усього процесу закупівель державою та державними органами товарів, робіт і послуг, які є необхідними для задоволення найважливіших потреб суспільства. Засади реформування державної політики у сфері публічних закупівель закріплені у ряді нормативно-правових актів, що супроводжують реформу, зокрема у Стратегії реформування системи публічних закупівель («дорожній карті»), затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 24 лютого 2016 р. № 175 [20], зазначається, що, згідно з приписами Закону України «Про здійснення державних закупівель» (який на сьогодні втратив чинність), контроль у даній сфері здійснюють: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних закупівель (яким є Міністерство економічного розвитку та торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку)); Антимонопольний комітет; Рахункова палата; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю (Державна аудиторська служба України (далі – Держаудитслужба)). Наведений перелік було змінено внаслідок прийняття нового Закону України «Про публічні закупівлі», який закріпив перелік органів, що здійснюють контролюючу діяльність процедури публічних закупівель у межах наданих ним повноважень – це «Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю» (ч. 3 ст. 7) [21]. Безперечно, будучи частиною концепції реформування процедури публічних закупівель, зазначені органи є частиною державної політики у сфері публічних закупівель, суб'єктами її реалізації та, водночас, органами, що контролюють проведення різноманітних заходів у межах втілення визначеної державної політики у даній сфері.

На підставі зазначеного можна зробити висновок, що опосередковано в законодавстві визначено коло суб'єктів, які здійснюють контроль за реалізацією державної політики у сфері публічних закупівель, проте вважаємо цей перелік неповним, з огляду на результати, отримані нами у попередніх дослідженнях. Зокрема, у визначенні суб'єктів адміністративно-правового забезпечення публічних закупівель нами було встановлено інших суб'єктів, які через надані їм повноваження реалізують державну політику у сфері публічних закупівель: КМУ, Мінекономрозвитку

України, Антимонопольний комітет України, Державна казначейська служба України, Держаудитслужба України, Рахункова палата. Таким чином, можемо сформулювати перелік суб'єктів, наділених контрольними функціями щодо реалізації державної політики у сфері публічних закупівель, контрольні функції яких ми розглянемо далі: КМУ, Мінекономрозвитку України, Антимонопольний комітет України, Державна казначейська служба України, Держаудитслужба України, Рахункова палата, Державна фінансова інспекція України (далі – Держфінінспекція України).

Згідно з п. 9 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», **КМУ** як орган, який здійснює виконавчу владу безпосередньо та через інші міністерства, місцеві державні адміністрації, контролює діяльність цих органів, а також створених ними господарських об'єднань, підприємств, установ та організацій, зокрема у частині «здійснення окремих функцій з управління об'єктами державної власності (ч. 1 та 3 ст. 24) [22], а за необхідності «вживає заходів щодо усунення недоліків у роботі зазначених органів» (ч. 2 ст. 19) [22], що свідчить про наявність у КМУ контролюючих функцій організаційного характеру у процесі реалізації державної політики у сфері публічних закупівель.

Контрольні функції **Мінекономрозвитку України** можна виокремити з аналізу Указу Президента України «Про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України» від 31 травня 2011 р. № 634/2011 [23], у якому закріплені основні напрями діяльності даного органу, його завдання та повноваження, які ми пропонуємо згрупувати за сферами, в яких зазначений орган, уповноважений здійснювати контроль:

1) *контроль за здійсненням господарської діяльності*, а саме: розвитком підприємництва, господарської діяльності та діяльність державних замовників; здійсненням державної регуляторної політики та політики з питань ліцензування [23];

2) *контроль за фінансовою діяльністю*: ефективним використанням державних капітальних вкладень; додержанням порядку формування, установлення та застосування цін (тарифів); виконанням фінансових планів підприємств державного сектору економіки; розрахунками за зовнішньоекономічними операціями; витрачанням бюджетних коштів підприємствами [23];

3) *контроль за здійсненням окремих напрямів державної політики* щодо: створення, розміщення, зберігання, поповнення та використання запасів державного матеріального резерву; ефективного використання енергетичних ресурсів; збереженням державної таємниці у центральному апараті Мінекономрозвитку, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління; реалізації та захисту прав споживачів [23];

4) *контроль за здійсненням співробітництва та комунікацій*, зокрема за: дотриманням законодавства з питань транскордонного співробітництва; дотриманням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності вимог національного законодавства та положень міжнародних договорів України; проведенням експортно-імпорتنих операцій за участю іноземних суб'єктів господарської діяльності; експортом [23].

До основних завдань **Антимонопольного комітету України** віднесено здійснення контролю за: концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час регулювання цін на товари, що виробляються суб'єктами природних монополій; здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері державних закупівель; проведення моніторингу надання державної допомоги суб'єктам господарювання (ст. 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» [24]) – такі контрольні функції, безумовно, мають фінансовий характер.

Державна казначейська служба України теж має контрольні функції, насамперед:

1) фінансового характеру щодо: ведення бухгалтерського обліку; надходжень і витрат державного та місцевих бюджетів; бюджетної звітності; відповідності платежів за бюджетними зобов'язаннями; дотримання правил за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті та порядку проведення лотерей з використанням електронних систем прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу; планово-фінансової роботи в апараті Державної казначейської служби України, його територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління; використання фінансових і матеріальних ресурсів [25];

2) організаційного характеру за: виконанням повноважень головних бухгалтерів бюджетних установ; виконанням наказів Державної казначейської служби організаційно-розпорядчого характеру; здійсненням заходів щодо запобігання корупції в апараті Державної казначейської служби України, його територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління; діяльністю територіальних органів Державної казначейської служби України [25].

Держаудитслужба України реалізує фінансово-контрольну діяльність за: збереженням, розподілом, використанням та економією фінансових ресурсів, бюджетних коштів і активів; «цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), отриманих під державні (місцеві) гарантії»; «дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів, у т. ч. безпосередньо дотриманням законодавства про державні закупівлі» [26], через проведення: державного фінансового аудиту; перевірок публічних закупівель; інспектування; ревізій; моніторингу закупівель; звірки документів.

Зазначений орган також здійснює внутрішньоорганізаційну контрольну діяльність, зокрема контролює: здійснення заходів щодо запобігання корупції в апараті Держаудитслужби України, її міжрегіональних територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління; діяльність міжрегіональних територіальних органів Держаудитслужби України; виконанням внутрішніх наказів [26].

Рахункова палата, згідно з ч. 1 ст. 1 Закону України «Про рахункову палату», контролює надходження коштів до Державного бюджету України та їх використання, здійснюючи: державний зовнішній фінансовий контроль чи аудит; аудит ефективності; експертизу; аналіз та інших контрольні заходи за надходженнями до державного бюджету податків, зборів, обов'язкових платежів тощо [27].

Держфінінспекція України – є центральним органом виконавчої влади, що здійснює державну політику у сфері державного фінансового контролю та власне сам контроль за: «виконанням функцій із управління об'єктами державної власності; цільовим використанням коштів державного і місцевих бюджетів; цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), отриманих під державні (місцеві) гарантії; складенням бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету; станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів» [28]. Держфінінспекція України реалізує свої контрольні функції, здійснюючи: планові та позапланові ревізії; державний фінансовий аудит; перевірки державних закупівель, грошових та бухгалтерських документів; зустрічні звірки тощо. Поряд із контрольними функціями фінансового характеру, Держфінінспекція України здійснює і внутрішньоорганізаційний контроль за: реалізацією заходів щодо запобігання корупції в апараті Держфінінспекції України та її територіальних органах, а також підконтрольних підприємствах, в установах та організаціях; діяльністю територіальних органів Держфінінспекції України; використанням фінансових і матеріальних ресурсів; виконанням власних наказів організаційно-розпорядчого характеру [28].

Висновки. Отже, відповідно до поставленої мети, нами був визначений перелік суб'єктів, які виконують контрольні функції щодо реалізації державної політики у сфері публічних закупівель, до яких слід віднести: КМУ, Мінекономрозвитку України, Антимонопольний комітет України, Державну казначейську службу України, Держаудитслужбу України, Рахункову палату, Держфінінспекцію України. Контрольні функції перелічених суб'єктів здійснюються щодо внутрішньої та зовнішньої діяльності цих же і підконтрольних їм суб'єктів, переважно у напрямках: здійснення господарської діяльності та господарсько-фінансових операцій, фінансової діяльності, реалізації окремих заходів державної політики, використання матеріальних ресурсів і співробітництва в сфері публічних закупівель.

Отримані наукові положення дають можливість визначити сутність контрольних функцій суб'єктів, які уповноважені реалізовувати державну політику у сфері публічних закупівель, як систему заходів зі здійснення внутрішнього та зовнішнього контролю шляхом проведення нагляду, перевірок, звірок тощо суб'єктами виконавчої влади щодо здійснення господарсько-фінансової діяльності, використання матеріальних ресурсів, співробітництва в межах повноважень, закріплених у законі з метою ефективної реалізації державної політики у сфері публічних закупівель. Різноманітність напрямів контрольної діяльності та складність окремих процедур контролю обумовлюють необхідність подальших досліджень у даному напрямі.

Список використаних джерел:

1. ProZorro. Реформа державних / публічних закупівель. URL: http://www.oda.te.gov.ua/data/upload/publication/main/ua/534/reform_public.pdf.
2. Словник української мови: в 11 т. / редкол.: І.К. Білодід та ін. К.: Наук. думка, 1970–1980. 1973. Т. 4. 840 с.
3. Зубчик С.М. Внутрішньогосподарський контроль на підприємствах: організація та методика: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Л., 2016. 318 с.

4. Мельник М.І., Лещух І.В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», 2015. 330 с.
5. Кохан С.О. Концепція контролю у державному управлінні. Університетські наукові записки. 2008. № 2. С. 261–267.
6. Сухінін Д.В. Контроль в органах державної влади та органах місцевого самоврядування: порівняльний аналіз. Державне управління та місцеве самоврядування. 2012. Вип. 3 (14). С. 283–294.
7. Сушинський О.І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: монографія. Л.: ЛПІДУ УАДУ, 2002. 468с.
8. Наливайко Т.В. Громадський контроль в Україні як інститут громадянського суспільства: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Л., 2010. 18 с.
9. Косінов С.А. Контроль у демократичній державі: монографія. Х.: Право, 2015. 360 с.
10. Административное право Украины. Академический курс. В 2 т. Т. 1. Общая часть: учебник / ред. коллегия: В.Б. Аверьянов и др. К.: Издательство «Юридическая мысль», 2004. 584 с.
11. Правовая система Украины: история, состояние и перспективы. В 5 т. / под общ. ред. Ю.П. Битяка. Харьков: Право, 2011. Т. 2. 632 с.
12. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови. Харків: Фоліо, 2004. 540 с.
13. Прохоров А.М. Советский энциклопедический словарь. М.: Советская Энциклопедия, 1983. 1600 с.
14. Социологический энциклопедический словарь / ред.-коорд. Г.В. Осипов. М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1998. 488 с.
15. Грицанов А.А. Новейший философский словарь. Мн.: Изд. В.М. Скакун, 1998. 896 с.
16. Латковський П.П. Функції Рахункової палати України як постійно діючого органу контролю. Юридичний вісник. 2014. № 6. С. 55–61.
17. Циц С.В. Загальнотеоретичний аналіз корупції. Університетські наукові записки. 2010. № 1. С. 219–224.
18. Ткаченко А.О. Поняття компетенції державного органу. Часопис Київського університету права. 2009. № 4. С. 192–197.
19. Майданник О.О. Теоретичні проблеми контрольної функції парламенту України: автореф. дис. ... док. юрид. наук: 12.00.02. К., 2008. 41 с.
20. Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту»): розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 175-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>.
21. Про публічні закупівлі: закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 9. Ст. 89.
22. Про Кабінет Міністрів України: закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 13. Ст. 222.
23. Про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: Указ Президента України від 31 травня 2011 р. № 634/2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/634/2011>.
24. Про Антимонопольний комітет України: закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 50. Ст. 472.
25. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015р. № 215. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.
26. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2016 р. № 43. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>.
27. Про Рахункову палату: Закон України від 02 липня 2015 р. № 576-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 36. Ст. 360.
28. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 р. № 310. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/499/2011>.